

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej E.L.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 6 marca 2025 r., VI Ca 355/24,

w sprawie z urzędu z zawiadomienia Dyrektora Wojewódzkiego Zespołu

Lecznictwa Psychiatrycznego w O.

z udziałem E.L.

o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Grzegorz Misiurek

Karol Weitz

Roman Trzaskowski

(R.N.)

UZASADNIENIE

17 września 2024 r. do Sądu Rejonowego w Olsztynie wpłynęło zawiadomienie Dyrektora Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w O. o przyjęciu 13 września 2024 r. do szpitala psychiatrycznego uczestnika E. L. na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. (dalej „ustawa”).

17 września 2024 r. , kiedy przeprowadzane były wysłuchania na WZLP w O., uczestnik nie przebywał już w szpitalu. Na rozprawie pełnomocnik wniósł o ustalenie, że brak było podstaw do przyjęcia uczestnika do szpitala psychiatrycznego bez jego zgody. Postanowieniem z 22 października 2024 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie stwierdził, że przyjęcie E. L. ur. (.... ...), zamieszkałego w K. (... ...) D. M. do szpitala psychiatrycznego 13 września 2024 r. na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego było zasadne.

Sąd ustalił, że uczestnik E. L. został dowieziony do WZLP w O. 13 września 2024 r. przez Zespół Ratownictwa Medycznego. Pacjent w chwili przyjęcia pozostawał bez kontaktu logicznego. Nie odpowiadał na pytania i nie wykonywał poleceń.

Przed dowiezieniem do szpitala uczestnik przez około tydzień pozostawał w podobnym stanie. Odmawiał również przyjmowania posiłków i płynów. E. L. był leczony w poradni zdrowia psychicznego z powodu schizofrenii. W okresie poprzedzającym przyjęcie do szpitala nie przyjmował leków. Na podstawie dokumentacji lekarskiej u uczestnika postępowania rozpoznano zaburzenia psychiczne.

Sąd przyjmując, że spełnione zostały przesłanki określone w art. 24 ust.1 ustawy ocenił, że zachowanie uczestnika przed i w chwili przyjęcia go do szpitala, w szczególności nieprzyjmowanie przezeń posiłków i płynów przez okres kilku dni zagrażało realnie zdrowiu, a nawet życiu uczestnika. W świetle opinii sądowo-psychiatrycznej nie budzi również wątpliwości, że zachowanie to miało podłoże psychiczne. Poza tym okoliczności przyjęcia uczestnika do szpitala wskazują na to, że zachowane zostały wszelkie wymagania formalne, gdyż decyzja o przyjęciu została skonsultowana z drugim lekarzem psychiatrą i zatwierdzona przez ordynatora oddziału. W przewidzianym ustawą terminie o przyjęciu uczestnika do szpitala bez jego zgody zawiadomiony został również sąd opiekuńczy właściwy ze względu na siedzibę szpitala. Apelację na postanowienie z 22 października 2024 r. złożył uczestnik E. L. Postanowieniem z 6 marca 2025 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił apelację, oceniając w szczególności, że niezasadny był wniosek

uczestnika o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej lub przesłuchanie biegłego na rozprawie.

Ponadto Sąd Okręgowy podtrzymał ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji oraz ich ocenę prawną przyjętą przez ten sąd.

Skargę kasacyjną od postanowienia z 6 marca 2025 r. wywiódł uczestnik postępowania. Zarzucając naruszenie art. 286 w związku z art. 382 i z art. 13 § 2 k.p.c. oraz z art. 42 i 42 ust. 2 ustawy a także z art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. (Konwencja”), a także art 327¹ §1 pkt 1) k.p.c. Wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego postanowienia przez stwierdzenie, że przyjęcie uczestnika do szpitala psychiatrycznego 13 września 2024 r. w trybie art. 24 ust. 1 ustawy nie było zasadne, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia co do punktu 1 i przekazanie w tym zakresie sprawy sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

zarzucając naruszenie art. 286 w związku z art. 382 i z art. 13 § 2 k.p.c. oraz z art. 42 i 46 ust.2 ustawy a także z art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności skarżący podniósł, że zaniechanie przez Sąd drugiej instancji przesłuchania biegłego psychiatry na rozprawie bądź zarządzenia uzupełnienia opinii lub wyjaśnienia jej na piśmie stanowiło naruszenie podstawowego standardu, który powinien obowiązywać w postępowaniu w przedmiocie oceny zasadności przyjęcia osoby do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwaliło się w istocie stanowisko, że skoro dowód z opinii biegłego w sprawach o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego ma w świetle art. 46 ust. 2 ustawy charakter obligatoryjny, to przesłuchanie biegłego na rozprawie powinno być standardem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2015 r. II CSKP 1189/24 nie publ. oraz z 13 kwietnia 2023 r., II CSKP 8/23 nie publ.) Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela to stanowisko i uznaje, że wobec faktu że w niniejszej sprawie standard ten nie został dochowany to nie można odeprzeć kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 286

w związku z art. 382 i z art. 13 § 2 k.p.c. oraz z art. 42 i art. 46 ust. 2 ustawy a także z art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ §1 oraz art.108 §1 związku z art. 391 § 1 i z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Grzegorz Misiurek
[a.ł]

Karol Weitz

Roman Trzaskowski